

Funkcjonowanie funduszy poręczeńiowych na
poziomie krajowym i poziomie regionalnym.
Ocena wsparcia funduszy poręczeńiowych ze
środków UE.

Jan Szczucki,

Krajowe Stowarzyszenie Funduszy Poręczeńiowych

Aktualna sytuacja funduszy poręczeniowych (FPK) w Polsce

- **Ł**ącznie wszystkie fundusze lokalne i regionalne (bez BGK) na koniec 2008 r. dysponowały **k**apitałem ok. 605 mln **z**ł.
- W 2008 roku fundusze lokalne i regionalne udzieliły **a**ż 5 698 poręczeń na kwotę **p**onad 745 mln. **z**ł. Liczba poręczeń udzielanych rocznie ustabilizowała się na poziomie 5-6 tysięcy, **r**ośnie natomiast ich **s**rednia wartość.

Kluczowe źródła finansowania kapitału funduszy poręczeniowych w przeszłości i obecnie

W przeszłości:

- Środki budżetowe (lata 2001-2002).
- Środki programów Phare (lata 2004 i 2005).
- Działanie 1.2 SPO WKP (lata 2005-2007).
- Wejścia kapitałowe ze środków KFPK BGK.

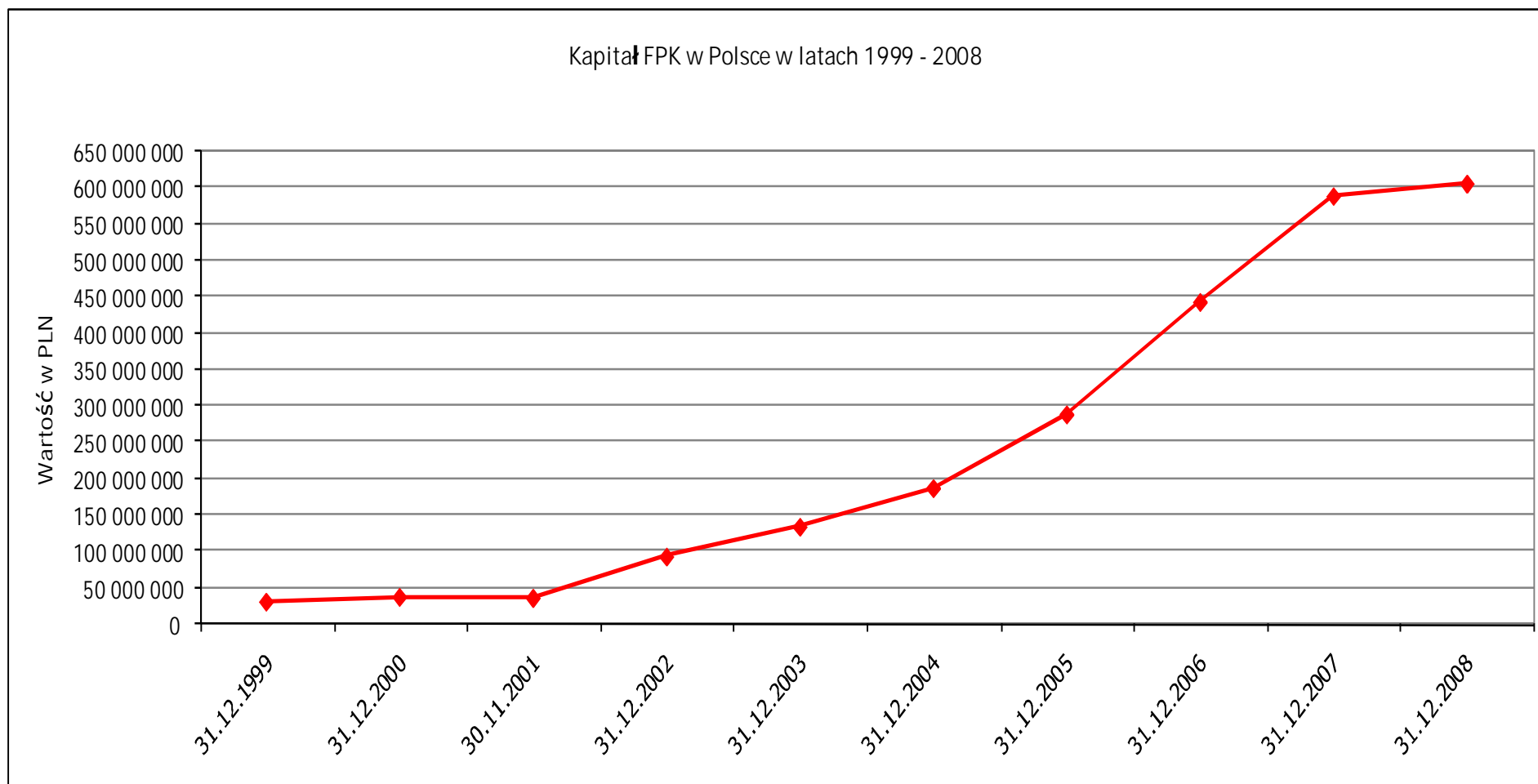
Obecnie:

- Znaczne środki przewidziane w ramach poszczególnych regionalnych programów operacyjnych (projekty konkursowe oraz Inicjatywa JEREMIE).

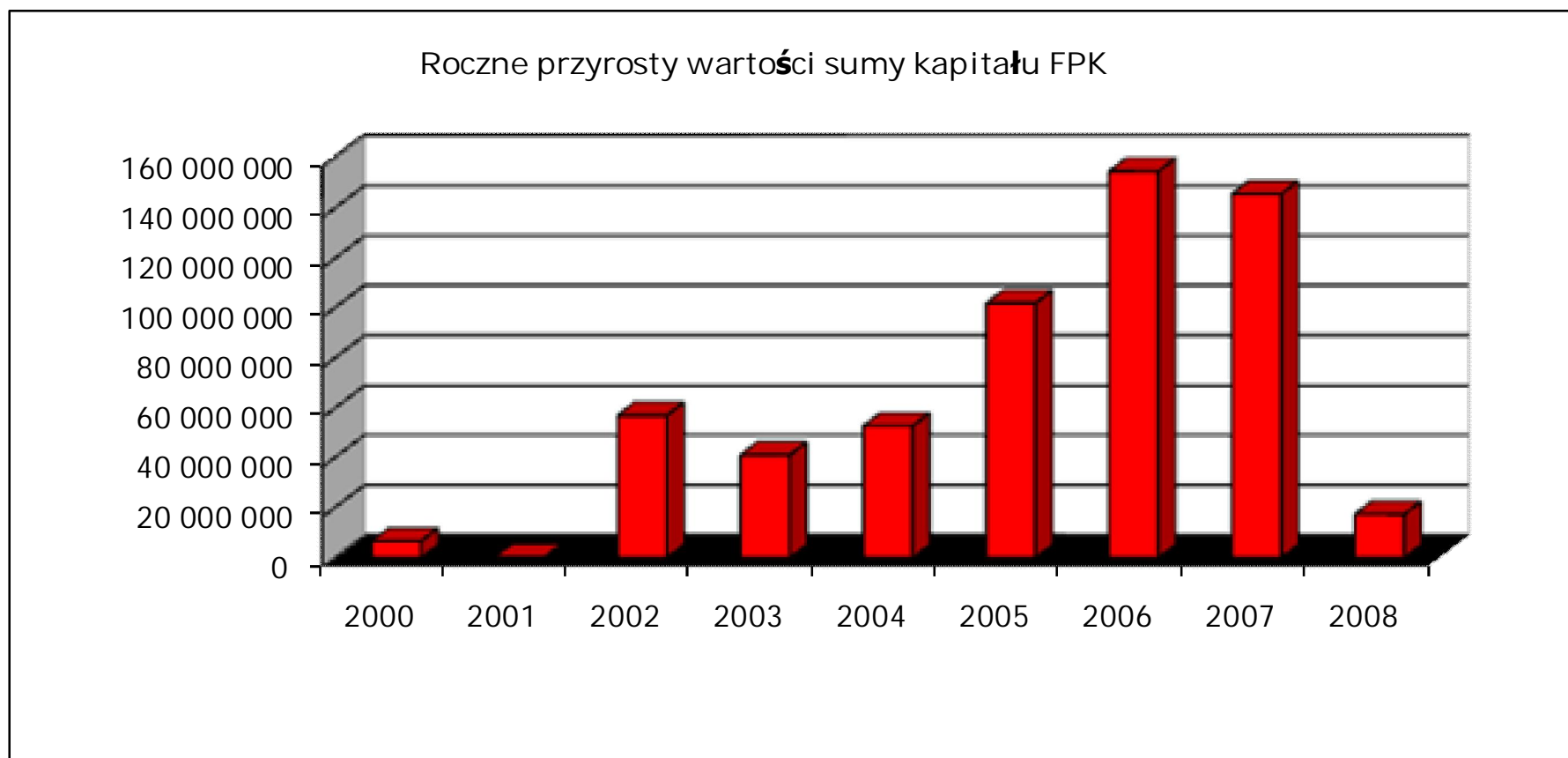

Kapitał FPK – zmiany wartości w czasie

Kapitał – roczne przyrosty

Poręczenia wypłacone

- Wskaźnik wypłaconych poręczeń (rozumiany jako stosunek wartości poręczeń wypłaconych do udzielonych - bez względu na późniejsze odzyskiwanie środków) wynosi obecnie 1,12 % i jest wyraźnie wyższy niż rok wcześniej.
- Zwiększył się również wskaźnik wartości poręczeń wypłaconych i odzyskiwanych do wartości aktualnego portfela poręczeniowego. Na koniec 2008 roku wynosił on 1,24%.

Charakterystyka udzielanych poręczeń

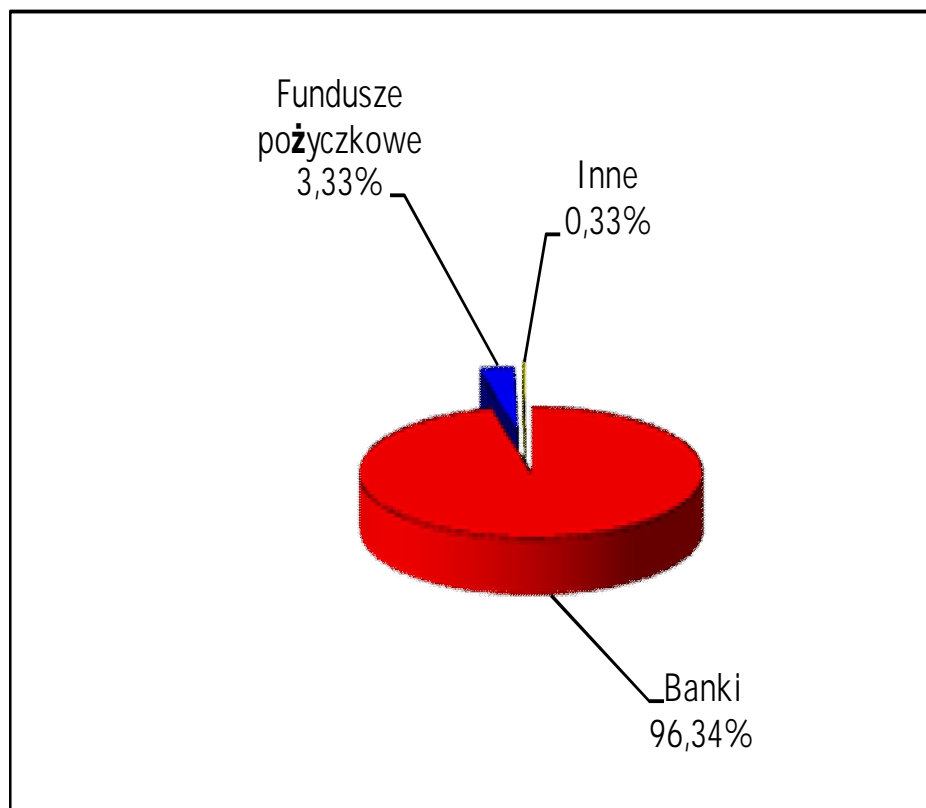
- Dominacja poręczeń zobowiązań o charakterze obrotowym.
- Koncentracja na sektorze mikroprzedsiębiorstw.
- Praktycznie brak oferty (z wyjątkiem BGK) poręczeń jako wadium przetargowych lub zabezpieczenia należytego wykonania umowy.
- Dość niewielka liczba produktów poręczeniowych.

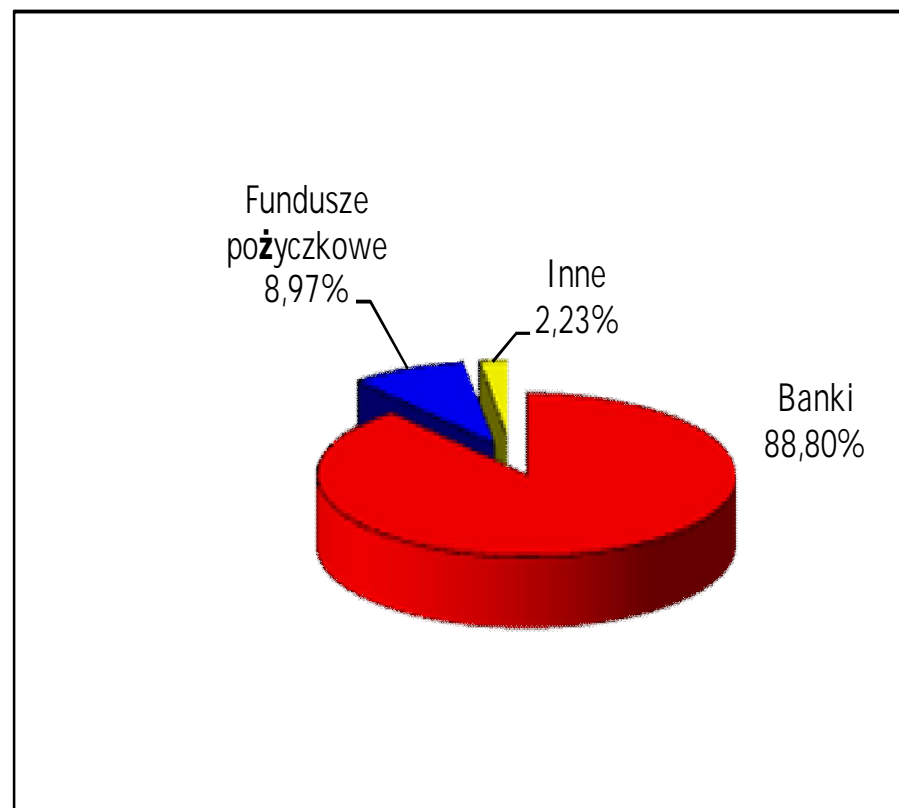

Poręczenia wg instytucji finansującej

W ujęciu wartościowym

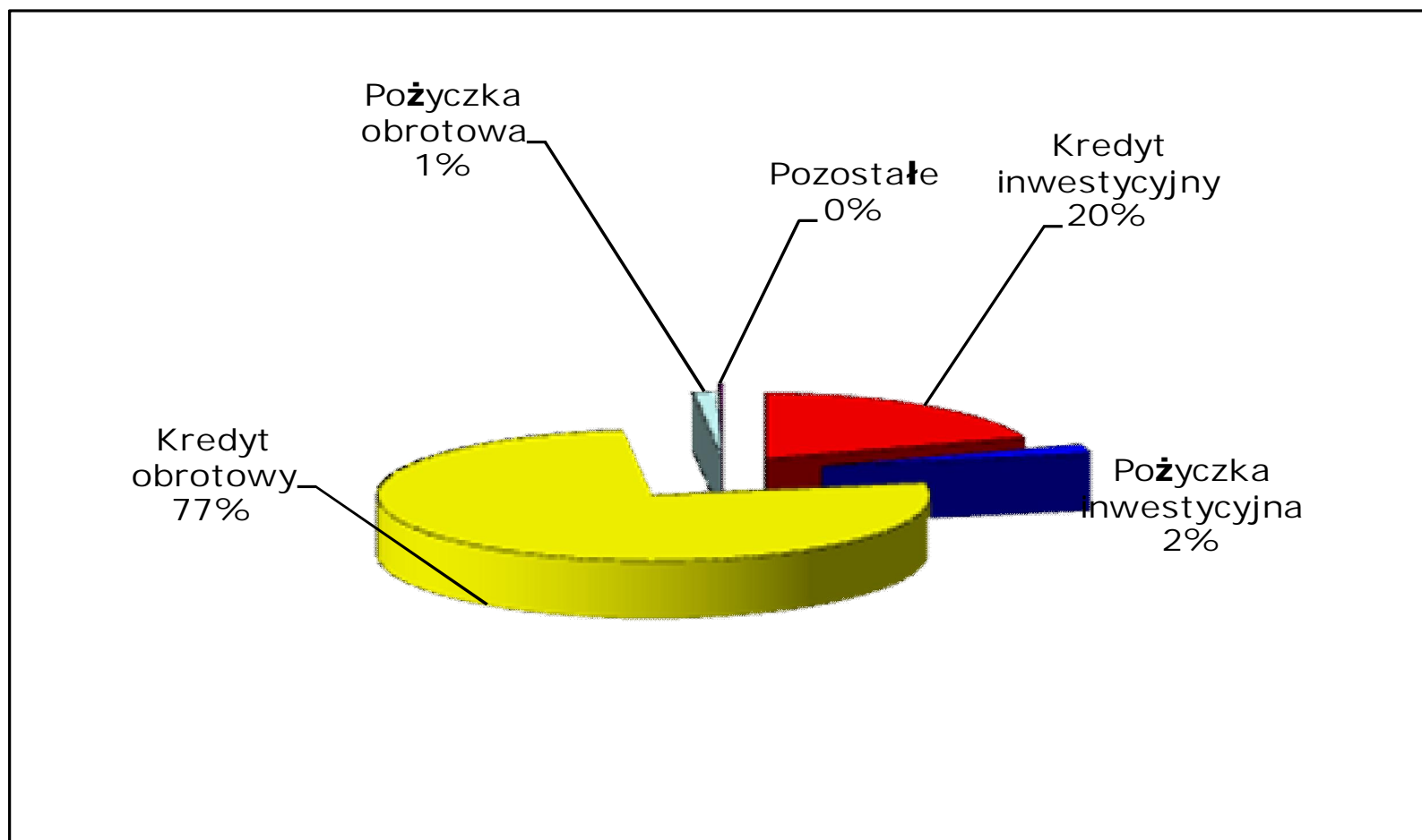

W ujęciu ilościowym

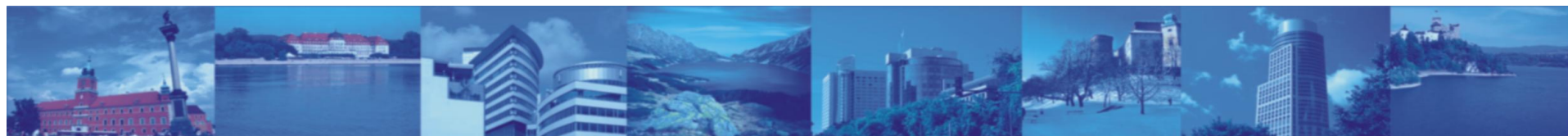
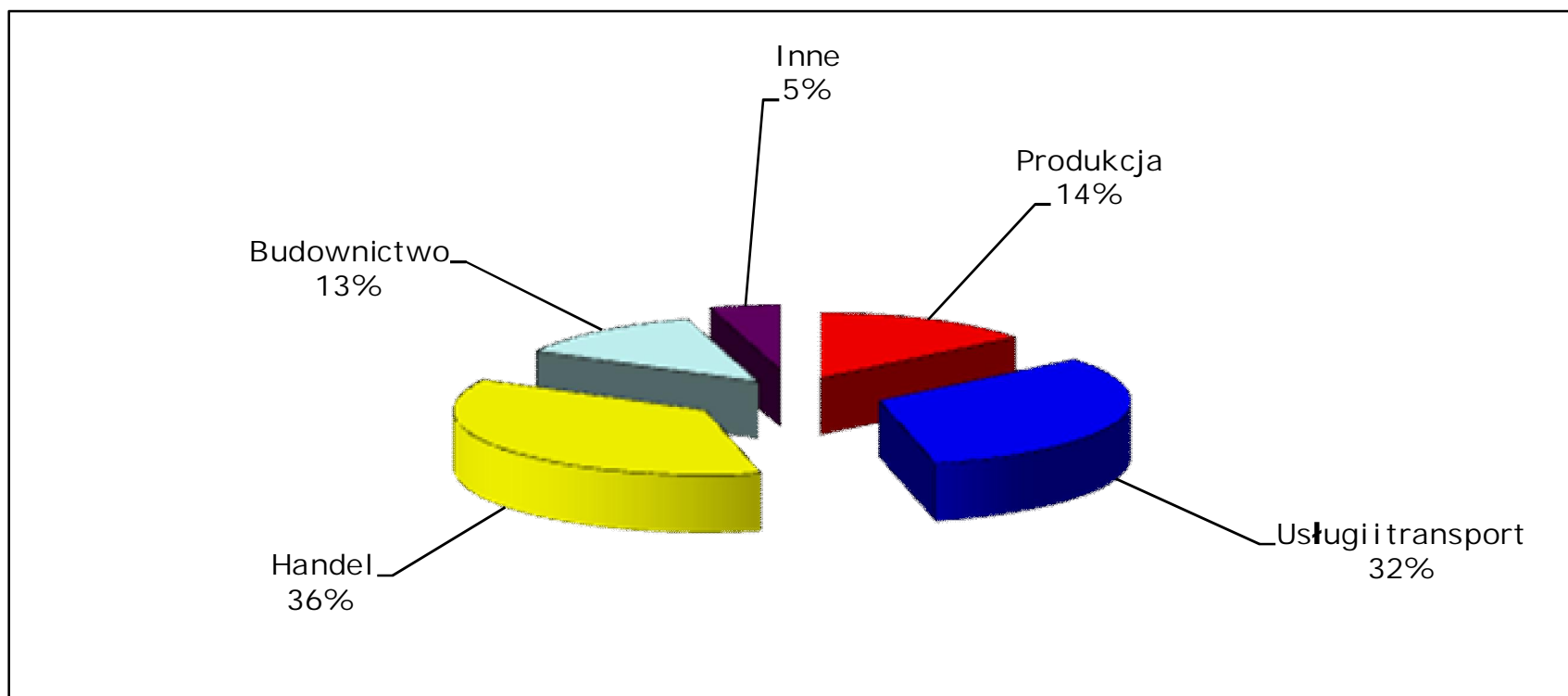

Poręczenia wg rodzaju poręczanego zobowiązania (wartościowo)

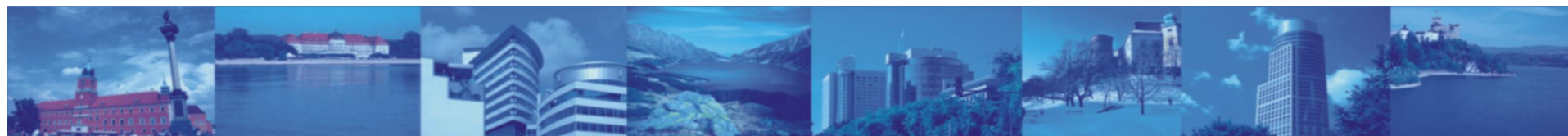
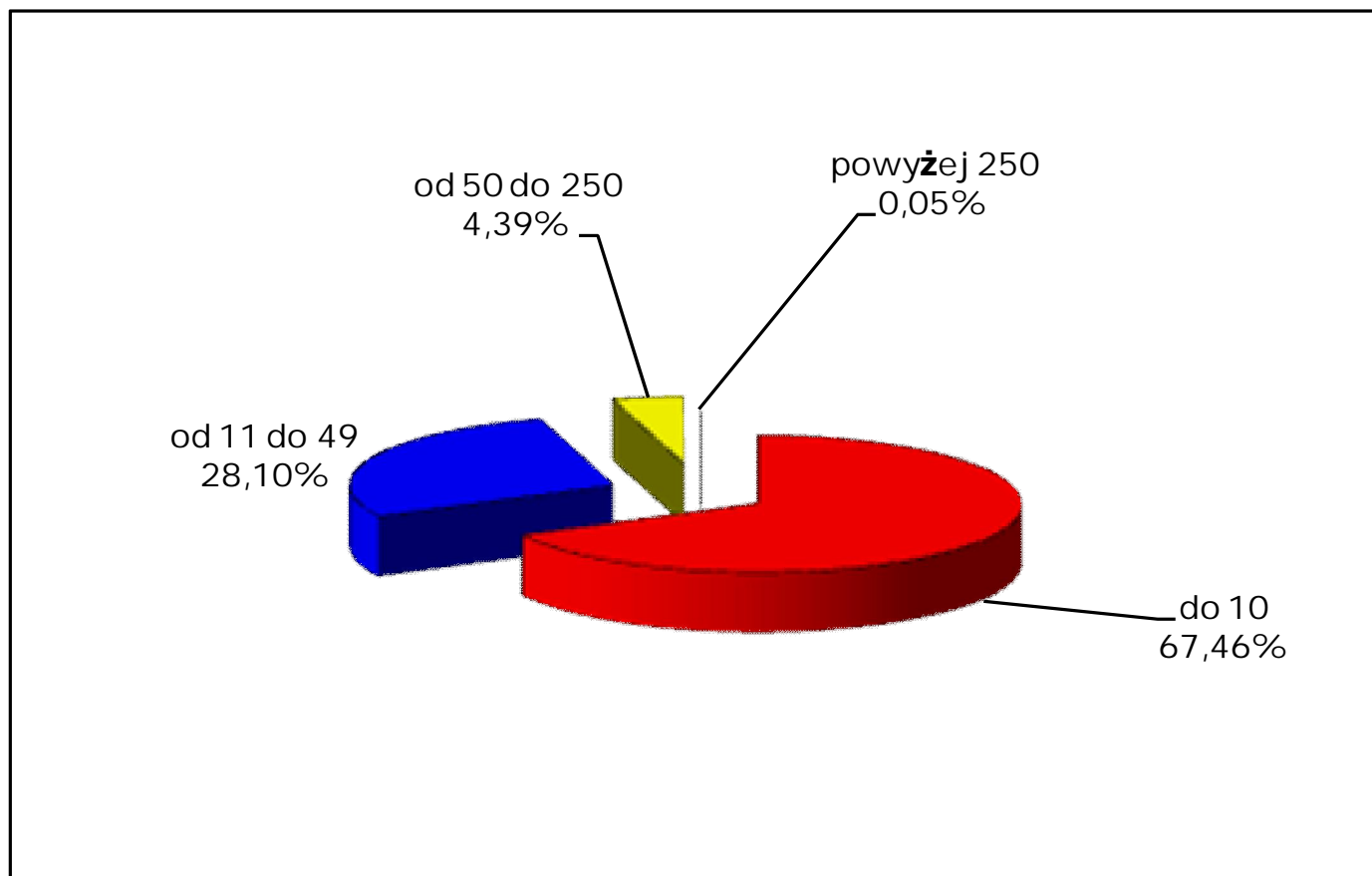

Poręczenia wg branży beneficjenta

Poręczenia wg liczby zatrudnionych u beneficjenta

Ocena obecnej sytuacji sektora FPK i osiągnięć w tej sferze

- Udało się zbudować sprawnie funkcjonującą, choć nadal z poważnymi lukami, sieć instytucji poręczeniowych.
- Dużą rolę odegrały środki europejskie, szczególnie w ramach Działania 1.2 SPO WKP.
- Większość funduszy jest sprawnie zarządzana, a straty z tytułu wypłacanych poręczeń są na zadowalającym, niskim poziomie.
- Istniejące fundusze nadal nie są niestety wystarczająco wykorzystywane jako instrument polityki wspierania MSP i ułatwiania dostępu do finansowania dłużnego.
- Nadal brak wystarczającej wiedzy o głębszych efektach działania funduszy.
- Sieć funduszy nie ma charakteru jednolitego systemu i niestety nie wydaje się, aby taką sytuację udało się zmienić.

Sieć funduszy poręczeń kredytowych – najważniejsze wyzwania (1)

- Regulacje europejskie – niestety słabo dostosowane do specyfiki polskich FPK.
- Brak odpowiedniego przygotowania samorządów regionalnych do projektowania i nadzorowania konkursów na dokapitalizowanie funduszy poręczeniowych (kwestie zabezpieczenia wykonania umowy, kosztów zarządzania, dopuszczalnych strat).
- Brak wystarczającego wsparcia merytorycznego samorządów ze szczebla centralnego.
- Dyskusyjne w niektórych obszarach i mające niekorzystne konsekwencje zalecenia MRR, dotyczące udzielania wsparcia funduszom pożyczkowym i poręczeniowym w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych.

Sieć funduszy poręczeń kredytowych – najważniejsze wyzwania (2)

- Olbrzymie niejasności, dotyczące statusu udzielanych poręczeń w świetle przepisów o pomocy publicznej.
 - Przełożenie na polski system prawny postanowień obwieszczenia Komisji w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE do pomocy państwa w formie gwarancji (2008/C 155/02) tylko w stosunku do finansowania w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych.
 - Dostosowanie także do postanowień tego komunikatu nowej oferty BGK, powodujące jednak znaczne podniesienie prowizji, głównie dla kredytów długoterminowych.
 - Brak dostosowania pozostałej oferty poręczeniowej (z innych środków). Sprzeczność sposobu wyliczania ekwiwalentu dotacji w oparciu o przepisy powyższego komunikatu i przepisy prawa polskiego (oparcie o wielkość ryzyka i stopy referencyjnej, a nie o tzw. bezpieczne stawki prowizji).
 - Zakres stosowania niniejszego komunikatu w stosunku do poręczeń innych, niż poręczenia kredytów i pożyczek.

Sieć funduszy poręczeń kredytowych – najważniejsze wyzwania (3)

- Pogodzenie integracji części funduszy wokół Banku Gospodarstwa Krajowego z zachowaniem różnorodności rozwiązań i relatywnej niezależności poszczególnych instytucji. Budowa mechanizmów minimalizujących nieunikniony i wielowymiarowy konflikt interesów, w jakim znajduje się BGK.
- Doskonalenie (w celu budowy bardziej partnerskich relacji) współpracy z sektorem bankowym.
- Uruchomienie powszechnie dostępnego i efektywnego mechanizmu regwarancyjnego, a jednocześnie sensowna koordynacja poszczególnych programów regwarancyjnych (regwarancje BGK, PO RPW, Inicjatywa JEREMIE).
- Uruchamianie wyspecjalizowanych programów poręczeniowych – dla określonych grup podmiotów, czy rodzajów kredytów.
- Pilna budowa atrakcyjnej i prostej oferty poręczeń wadliwych i należytego wykonania umowy.

Sieć funduszy poręczeń kredytowych – najważniejsze wyzwania (4)

- Badanie realnych potrzeb przedsiębiorców – różnorodne badania ewaluacyjne ze zwiększeniem udziału technik jakościowych (FGI, IDI) i odpowiednie dostosowywanie oferty funduszy.
- Dyskusja na temat zasad funkcjonowania funduszy (konkurencja vs. jej brak, dopuszczalny poziom strat, rola szczebla lokalnego i regionalnego vs. szczebla centralnego).

